

Nul-vækst i det offentlige forbrug frem mod 2020 og offentlig beskæftigelse

Sammenfatning

Flere partier har meldt ud at de ønsker "nulvækst" i det reale offentlige forbrug fra 2014 til 2020. Det er mindre end den realvækstramme på 0,8 pct., som indgår i 2020-planen.

Nul-realvækst gør det principielt muligt at fastholde den offentlige aktivitet dvs. uændret realt varekøb i den private sektor og uændret offentlig beskæftigelse, under den forudsætning, at kvaliteten af de beskæftigede og de varer, der købes, er uændret.

Fremadrettet vil der være et stigende demografisk pres, og derfor vil nul realvækst reelt betyde faldende resurse-mæssige standarder. Hertil kommer imidlertid, at effektivitets- og produktivetsfremskridt i den offentlige produktion kan medgå til at forøge serviceniveauet. Effektivitetsfremskridt i den offentlige produktion indgår ikke i Nationalregnskabets opgørelse af det offentlige forbrug.

Over lidt længere perioder er det imidlertid ikke særligt meningsfyldt at antage, at "nulvækst" i det offentlige forbrug vil indebære uændret offentlig beskæftigelse. Det ville blandt andet betyde, at den andel af de offentlige forbrugsudgifter (i kroner og øre), som anvendes til nettokøb af ydelser i den private sektor ("varekøbskvoten") vil blive stadigt mindre (og på meget langt sigt nærme sig 0). Den offentlige "udliciteringsgrad" i bred forstand bliver således gradvist lavere. Det hænger ikke så godt sammen med, at udlicitering ofte ses som et af de instrumenter, der kan bidrage til at sikre mere service for de samme resurser.

Det er mere realistisk – og mere på linje med de historiske erfaringer og principperne i skiftende regerings mellemlistede planer – hvis det lægges til grund, at varekøbskvoten er konstant frem mod 2020. Det vil betyde, at nul-vækst i det reale offentlige forbrug vil medføre færre offentligt ansatte.

Årsagen er teknisk set, at det offentlige forbrug opgøres fra "omkostningssiden", og at lønstigningerne i det offentlige normalt er større end prisstigningerne på de ydelser, der indgår i det offentlige forbrug, og som (netto) købes i den private sektor.

Fra 2001 til 2011 var de offentlige lønstigninger ifølge Nationalregnskabet ca. 1½ pct. større end prisstigningerne på (netto)varekøbet mv. Hvis det også er tilfældet fra 2014 til 2020¹, vil den offentlige beskæftigelse skulle falde med i størrelsesordenen 25.000 personer i perioden i et forløb med nulvækst, *jf. tabel 1*. Ellers er det ikke muligt både at sikre nulvækst i det reale offentlige forbrug og uændret "varekøbskvote/udliciteringsgrad".

Tabel 1. Forskellige forløb for realvækst i offentligt forbrug ("produktivtetsvækst" på 1½ pct.)

Realvækst i samlet offentligt forbrug	Årlig realvækst i nettovarekøb	Samlet ændring i off. beskæftigelse 2014-2020	Off. forbrugsudgift ift. BNP (ved uændret beskæftigelse mv.)
0	1,0	-25600	-0,9
knap ½	1,5	0	0
0,8	1,8	18000	0,7

Anm: Det er antaget, at forskellen mellem lønstigninger i det offentlige og prisstigningerne på nettovarekøbet er på 1½ pct. point, og at nettovarekøbet udgør en konstant andel af udgifterne til offentligt forbrug. I sidste søjle er det desuden forudsat, at offentlige lønninger stiger i takt med de private, og at nominelt BNP stiger med lønudviklingen (dvs. uændret beskæftigelse, arbejdstid og lønkvote). Det er generelt forudsat at brugerbeta- lingsandelen er uændret. Beregningerne er beskrevet nedenfor og i bilaget.

Nulvækst betyder, at udgifterne til offentligt forbrug vil udgøre en gradvist mindre andel af økonomien

Generelt vil real "nulvækst" i det offentlige forbrug således betyde, at udgifterne til offentligt forbrug udgør en faldende andel af nominelt BNP, når der er produktivtetsvækst i den private sektor. Det betyder med andre ord, at en gradvist mindre andel af de beskæftigede i Danmark (i privat og offentligt regi) vil arbejde med at producere ydelser til den skattefinansierede offentlige service.

I det konkrete tilfælde (med nulvækst i det offentlige forbrug), hvor den offentlige beskæftigelse antages konstant, vil denne nedgang helt overvejende ske i den private sektor (og den overordnede nettovarekøbskvote/"udliciteringsgrad" vil som nævnt falde).

Hvis varekøbskvoten derimod er konstant, vil virkningen blive fordelt mere proportionalt på lavere offentlig beskæftigelse og færre privatansatte, som direkte eller indirekte leverer offentlige serviceydelser.

Det centrale ved "nulvækst" er således, at det under normale forhold (dvs. med produktivtetsvækst) medfører en reduktion af den offentlige sektors relative størrelse. Ved en produktivtetsvækst på 1½ pct. årligt vil faldet i udgifternes andel af økonomien (BNP) isoleret set svare til knap 1 pct. enhed frem mod 2020, ved uændret samlet beskæftigelse, arbejdstid mv., *jf. tabel 1*.

¹ Det er overordnet på linje med en produktivtetsvækst på ca. 1½ pct. om året i perioden. I 2020-planen er forudsat en produktivtetsvækst på 1½ pct. i de private byerhverv.

Hvordan denne "relative nedskalering" fordeles på private leverancer og offentlig egenproduktion bør afhænge af, hvor man "får mest for skattekrone". Derimod har fordelingen ikke direkte betydning for skattetryk og indkomstfordeling. Disse forhold afhænger af, hvor mange penge, der bruges til skattefinansieret service – ikke hvem der producerer ydelserne.

Realvækst på 0,8 pct. betyder, at den offentlige sektor vil udgøre en lidt større del af økonomien (ved uændret samlet beskæftigelse, arbejdstid mv.)

Hvis der med de her anvendte antagelser skal være tale om et forløb, hvor den offentlige beskæftigelse er uændret og varekøbskvoten i det offentlige forbrug ("udliciteringsgraden") er konstant, så kræver det en realvækst i det offentlige forbrug på ca. ½ pct. om året fra 2014-2020, jf. tabel 1. Dermed vil udgifterne til offentlig service samlet set stige nogenlunde i takt med den almindelige lønudvikling.

I 2020-planen er der lagt op til en realvækst på 0,8 pct. i det offentlige forbrug årligt fra 2014-2020. Det er mere end en halv procent, og vil derfor (med uændret varekøbskvote mv.) isoleret set være forenelig med en stigning i den offentlige beskæftigelse på omkring 18.000. Det er ca. 45.000 mere end i situationen med "nulvækst"². Dermed vil den offentlige sektor vokse med knap 0,7 pct. af BNP (målt ved uændret samlet beskæftigelse, arbejdstid osv.).

De finanspolitiske konsekvenser af at nå et givet mål for realvæksten i det offentlige forbrug vil blandt andet afhænge af produktivitetsvæksten i den private sektor, herunder i de virksomheder, der leverer ydelser til den offentlige service. Jo mindre produktivitetsvækst, jo dyrere vil det være (dvs. jo mere eksplicit finansiering skal der til), for få råd til et bestemt realvækstmål (og jo mindre frigøres til lavere skat, ved at sigte efter nulvækst).

Hvis der fx slet ikke er produktivitetsfremskridt i den private sektor, vil nulvækst i det offentlige forbrug således være det naturlige benchmark, hvor den offentlige beskæftigelse (og nettovarekøbskvote/udliciteringsgrad) kan fastholdes uændret og de samlede udgifter til offentligt forbrug vil stige i takt med den samlede lønudvikling og BNP (ved uændret samlet beskæftigelse osv.).³

² I den seneste 2020-plan fra maj forudsættes en stigning i den offentlige beskæftigelse på ca. 19.000 fra 2011-2020. Fremskrivningen bygger overordnet på de samme principper, som i dette papir, idet der dog er en marginal stigning i "varekøbskvoten" i årene 2014-2020, hvor den offentlige beskæftigelse forøges med 12.500..

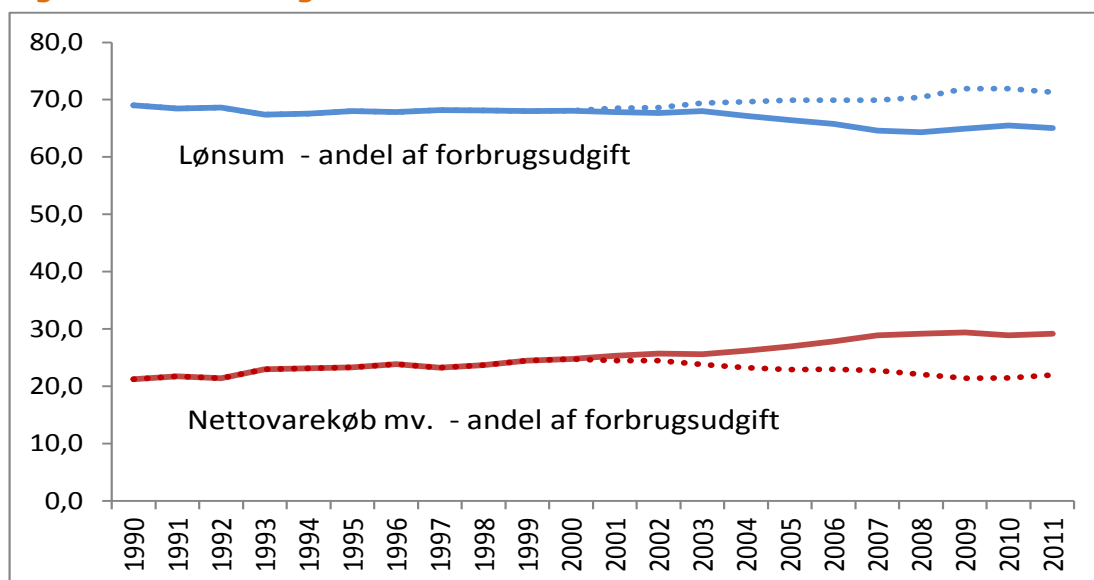
³ Desuden vil konsekvenserne af at nå et bestemt realvækstmål bl.a. afhænge af om de offentlige lønninger stiger i takt med de private.

1. Det offentlige forbrug – baggrund

Det offentlige forbrug er et mål for de økonomiske resurser, der medgår til at producere skattefinansierede serviceydelser – både individuelle og kollektive. Hovedelementerne i det offentlige forbrug er lønsummen til offentligt ansatte og udgifterne til de private virksomheder mv., som bidrager til produktionen af de offentlige ydelser. Brugerbetalte offentlige ydelser trækkes fra i opgørelsen af det offentlige forbrug og indgår typisk i det private forbrug.

Siden starten af 1990'erne er de offentlige lønudgifters andel af de offentlige forbrugsudgifter faldet lidt fra ca. 70 pct. til omkring 65 pct. Samtidig er det offentliges nettokøb af varer og tjenester (inklusive sygesikringsydelser mv.) steget fra ca. 20 til knap 30 pct. Stigningen i denne "nettovarekøbskvote" er især udtryk for, at private virksomheder producerer en større del af det samlede offentlige forbrug. Graden af udlicitering i bred forstand er dermed steget.

Figur 1. Lønandel og nettovarekøbskvote

Kilde: Danmarks Statistik og DØR. Se bilag for definitioner. De stiplede kurver viser et forløb med uændret realt nettovarekøb og uændret real lønsum

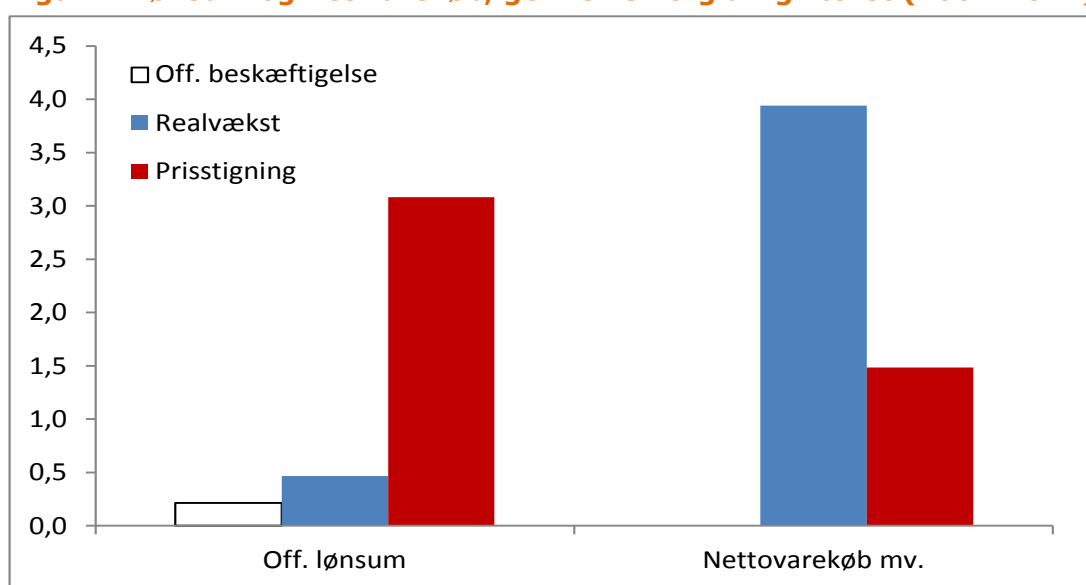
Det offentlige forbrug er opgjort fra omkostnings- (eller input-) siden. Der tages således ikke højde for eventuelle produktivitetsskridt i den offentlige produktion af serviceydelserne. Udviklingen i det reale offentlige forbrug i Nationalregnskabet kan derfor ikke sammenlignes med udviklingen fx i det reale, private forbrug, som opgøres efter andre principper og hvor der i vidt omfang er tale om produkter, der handles og prissættes på et marked.

Normalt vil lønnen til offentligt ansatte (i Nationalregnskabet) stige noget kraftigere end prisen (eller deflatoren) på de andre komponenter i det offentlige forbrug. Fra 2001 til 2011 var forskellen på 1½ pct.point årligt. Lønningerne steg

således med 3,1 pct. i gennemsnit, mens de øvrige komponenter, som især domineres af nettovarekøbet i den private sektor, samlet steg med 1½ pct., jf. figur 2.

Forskellen afspejler bl.a., at opgørelsen af prisen på det offentlige varekøb tager hensyn til virkningen af stigende produktivitet i de virksomheder, der producerer ydelsen, mens lønsummen ikke eller kun i begrænset omfang er "produktivitets-korrigeret". Den reale lønsum i offentlig forvaltning og service er steget med ca. ½ pct. om året fra 2001-2011. I denne periode svarer det nogenlunde til stigningen i den offentlige beskæftigelse, jf. også bilaget.

Figur 2. Lønsum og net.varekøb, gennemsnitlig årlig vækst (2001-2011)

Kilde: Danmarks Statistik og DØR. Se bilag for definitioner

2. Nulvækst

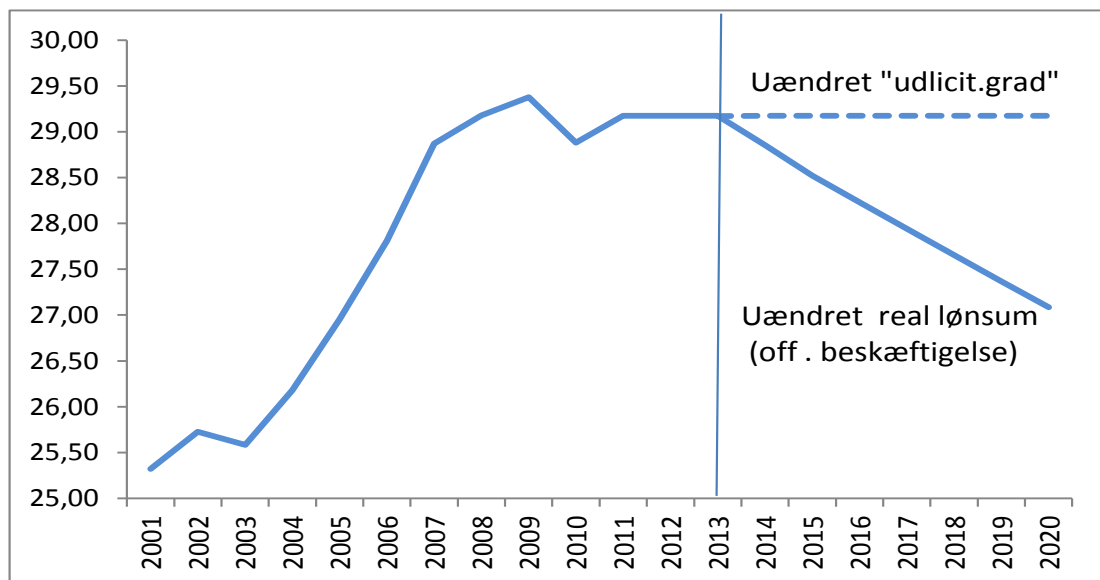
Nulvækst i det reale offentlige forbrug gives ofte den fortolkning at både den offentlige beskæftigelse og det reale nettovarekøb mv. kan være konstant over tid.

Det ville fra 2001-2011 svare til, at den offentlige lønsum skulle være steget med godt 3,1 pct. om året, mens udgifterne til nettovarekøbet mv. skulle stige med 1½ pct. (nogenlunde som vist i de røde søjler i figur 2)

Sådan et forløb gennem 00'erne ville imidlertid have medført et fald i nettovarekøbskvoten, dvs. et fald i den andel af de offentlige forbrugsudgifter, som går til at købe leverancer fra private virksomheder. Modstykket er at lønsummen til offentlige ansatte ville have udgjort en stigende andel af de offentlige forbrugsudgifter.

Hvis realvæksten i nettovarekøb mv. og lønsum (beskæftigelse) antages konstant fra 2014 til 2020, vil nettovarekøbskvoten mv. også falde. Størrelsen af faldet afhænger af forskellen på lønstigningerne til de offentligt ansatte og prisudviklingen på nettovarekøbet mv. Fra 2001 til 2011 var denne forskel som nævnt ca. 1½ pct. point. Hvis det også gælder fremadrettet, vil nettovarekøbskvoten falde med godt 2 pct. point eller ca. 7 pct., jf. figur 3. Det svarer til at nettovarekøbet i den private sektor falder med ca. 10 mia. kr. (i 2011-niveau), sammenlignet med en situation hvor løn- og nettovarekøbsandel (af den samlede forbrugsudgift) er uændret.

Figur 3. Nettovarekøbskvote med nulvækst i offentligt forbrug. Med uændret "nettovarekøbskvote" og uændret offentlig beskæftigelse.

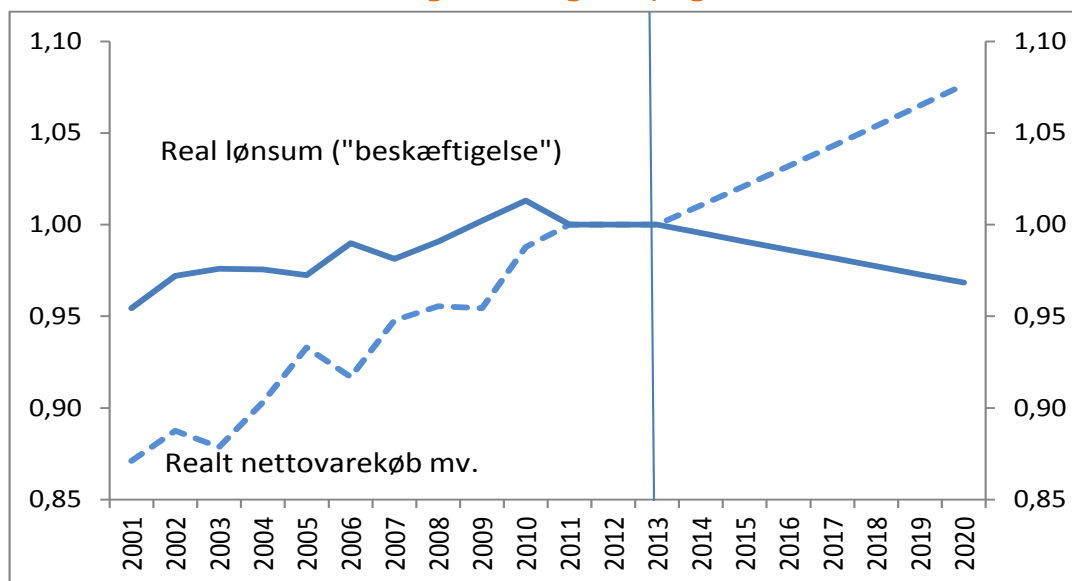
Kilde: Danmarks Statistik og DØR samt egne beregninger. Se bilag.

Det er ikke logisk at antage, at "udliciteringsgraden" i bred forstand reduceres i et forløb med nul-vækst, da øget inddragelse af den private sektor ofte nævnes som en mulighed for at styrke produktiviteten og dermed dæmpe de negative virkninger af lavere vækst i det offentlige forbrug. Samtidig er en antagelse om "uændrede omkostningsandele" lettere at begrunde teoretisk og ud fra historiske erfaringer.

Et forløb med nulvækst realt – og konstant nettovarekøbskvote mv. – vil indebære, at realvæksten i den offentlige lønsum vil være negativ, mens realvæksten i nettovarekøbet er positiv. Det skal ses i lyset, af lønnen til de offentlige ansatte som nævnt stiger hurtigere end prisen på nettovarekøbet.

Med en forskel løn- og prisinflation på $1\frac{1}{2}$ pct.point (som i 00'erne), er faldet i den reale lønsum på ca. 0,46 pct. om året, eller 2,7 pct. i alt fra 2014-2020. Det svarer approksimativt til et fald i den offentlige beskæftigelse på godt 25.000 personer, hvis beskæftigelsens sammensætning er uændret. Nettovarekøbet skal stige med godt 1 pct. per år, eller $6\frac{1}{2}$ pct. i alt, *jf. figur 4.*

Figur 4. Real lønsum og realt nettovarekøb frem mod 2020 – i et forløb hvor realvækst i det offentlige forbrug er 0, og lønkvoten er uændret.

Kilde: Danmarks Statistik og DØR, samt egne beregninger

Der er selvsagt usikkerhed om, hvor meget de offentlige lønninger vil stige frem mod 2020, sammenlignet med priserne på de andre komponenter i det offentlige forbrug. Forskellen kan både blive større og mindre end $1\frac{1}{2}$ pct.

I tabel 2 er derfor vist hvilke krav, der stilles til den reale lønsum og realvækst i nettovarekøbet, som en funktion af denne "inflationforskel" – når der skal være nulvækst i det samlede reale offentlige forbrug og "nettovarekøbskvoten" skal være uændret. Tabellen viser samtidig et skøn for hvor meget den offentlige beskæftigelse skal falde under forudsætning af, at sammensætningen af den offentlige beskæftigelse på funktion, anciennitet mv. er uændret.

Det fremgår bl.a. at jo større forskel der er på lønstigningerne til offentligt ansatte og prisstigningerne på de nettovarekøbet, jo større må nedgangen i beskæftigelsen være frem mod 2020, for at fastholde real nulvækst i det offentlige forbrug – og jo større vil faldet i det offentlige forbrugs andel af BNP være. Nulvækst giver således flere penge til andre formål, jo mere produktivitetsvækst der er i den private sektor (herunder i de private virksomheder, der leverer til den offentlige service).

Tabel 2. Offentlig beskæftigelse mv. med nulvækst i realt offentligt forbrug og uændret nettovarekøbskvote

Forskel mellem stigning i løndeflator og i netvarekøbsdeflator	Realvækst i samlet offentligt forbrug	Årlig realvækst i nettovarekøb mv.	Årlig realvækst i lønsum	Samlet ændring i off. beskæftigelse 2014-2020
0	0	0	0	0
0,5	0	0,35	-0,15	-8600
1	0	0,69	-0,31	-17100
1,1	0	0,76	-0,34	-18800
1,2	0	0,83	-0,37	-20500
1,3	0	0,90	-0,40	-22200
1,4	0	0,97	-0,43	-23900
1,5	0	1,04	-0,46	-25600
1,6	0	1,11	-0,49	-27300
1,7	0	1,18	-0,52	-29000
1,8	0	1,25	-0,55	-30700
1,9	0	1,32	-0,58	-32457
2,0	0	1,39	-0,61	-34141

Kilde: Danmarks Statistik og DØR, samt egne beregninger, se bilaget.

Anm. Forskellen mellem stigning i løndeflator og nettovarekøbsdeflator var 1½ pct. point årligt i perioden 2001-2011 (markeret række). Reduktionen i den offentlige beskæftigelse fra 2014-2020 er groft beregnet som *årlig realvækst i lønsum**800000*7 (der er 7 år fra 2014-2020), afrundet til nærmeste 100. Antallet af offentligt beskæftigede ekskl. orlov var 827.000 i 2. kvartal 2012.

Man kan også vende det om og spørge, hvor stor realvæksten i det offentlige forbrug skal være i årene 2014-2020, for at sikre både uændret nettovarekøbskvote og uændret offentlig beskæftigelse (dvs. uændret real lønsum). Hvis forskellen mellem lønstigningerne og prisstigningerne på nettovarevarekøb mv. er 1½ pct. – som i 00'erne – så skal realvæksten i det offentlige forbrug netop være 0,46 pct. Det vil samtidig betyde at realvæksten i varekøbet kan være 1½ pct. om året, *jf. tabel 3*.

I dette forløb stiger udgifterne til nettovarekøb og lønudgifterne til de offentlige ansatte præcist i takt med lønudviklingen, og dermed nogenlunde i takt med nominelt BNP i en situation hvor samlet beskæftigelse og arbejdstid mv. er uændret, produktiviteten stiger med 1½ pct. om året, samt de private og offentlige lønninger vokser i samme takt (og lønkvoten i økonomien er nogenlunde konstant).

Tabellen viser at jo større forskel der er mellem løn- og prisstigninger (dvs. jo mindre produktivitetsvækst), jo større realvækst i det offentlige forbrug er der plads til, når udgifterne samlet skal stige nogenlunde i takt med BNP (ved uændret beskæftigelse mv.).

Hvis man fx sigter efter en realvækst på 0,8 pct. om året – og der ikke realiseres nogen produktivitetstgevinster i den private sektor (og i de virksomheder der leverer offentlige ydelser) - så vil udgifterne til offentligt forbrug vokse med omkring 1,6 pct. af BNP (ved uændret beskæftigelse mv.). Det ville stille krav om væsentlige skattestigninger eller anden finansiering. På den måde kan realvækstrammen ikke ses uafhængig af produktivitetstgevinsterne.

Tabel 3. Krav til realvækst i samlet offentligt forbrug, hvis offentlig beskæftigelse skal være uændret (og udgiften følger lønudvikling)

Forskel mellem stigning i løndeflator og i netvarekøbsdeflator	Realvækst i samlet offentligt forbrug	Årlig realvækst i nettovarekøb	Årlig realvækst i lønsum	Årlig realvækst i lønsum (off. beskæftigelse)	Off. forbrugsudgift ift. BNP (ved uændret beskæftigelse mv.)
0	0	0	0	0	0
0,5	0,15	0,5	0	0	0
1	0,31	1	0	0	0
1,1	0,34	1,1	0	0	0
1,2	0,37	1,2	0	0	0
1,3	0,40	1,3	0	0	0
1,4	0,43	1,4	0	0	0
1,5	0,46	1,5	0	0	0
1,6	0,49	1,6	0	0	0
1,7	0,52	1,7	0	0	0
1,8	0,55	1,8	0	0	0
1,9	0,58	1,9	0	0	0
2	0,61	2	0	0	0

Anm. I sidste søjle er det antaget at offentlige lønninger stiger i takt med de private, samt at beskæftigelse og arbejdstid (og lønkvote) er konstant. Desuden antages at prisen på det offentlige nettokøb i det private stiger i takt med den almindelige prisudvikling (dvs. lønstigningen fratrukket "produktiviteten" i første søjle).

De samlede udgifter til offentligt forbrug udgjorde 508 mia. kr. i 2011. Det svarede til omkring 29 pct. af BNP. Udgiftsniveauet er dermed højt ift. andre OECD-lande og tidligere år.

Den største post er lønsummen til offentligt ansatte (ca. 65 pct.) og nettokøb af varer og tjenester (ca. 29 pct.), jf. tabel 3, søjle 3. Nettokøbet af varer og tjenester opgøres her som "forbrug i produktionen" og "sociale overførsler i naturalier", mens det offentliges "salg af varer og tjenester" trækkes fra (deraf betegnelsen *nettokøb* af varer og tjenester). Salget af varer- og tjenester omfatter bl.a. brugerbetalte ydelser. Nettovarekøbet kan således falde hvis brugerbetalingen på de eksisterende ydelser sættes op. Det er gennemgående forudsat at brugerbetalingsandelen uændret. Sociale overførsler i naturalier er fx medicintilskud. Resultaterne er ikke særligt følsomme overfor om den sidstnævnte komponent medtages som en del af nettovarekøbet.

Tabel 3. Dekomponering af offentlig forbrugsudgift i 2011

	Andel af (1)	Andel af (2)
Lønsum og nettokøb af varer og tjenester (1)	100	94
- Lønsum	69	65
- Nettokøb af varer og tjenester	31	29
= <i>Forbrug i produktionen (varekøb)</i>	37	34
+ <i>Sociale overførsler af naturalier</i>	6	5
- <i>Salg af varer og tjenester</i>	11	11
- Andre elementer i offentligt forbrug	6	6
= forbrug af fast realkapital	-1	-1
+ andre produktionsskatter og subsidier	7	7
Samlet offentligt forbrug (2)	106	100

Lønstigningen (w) er deflatoren for den offentlige lønsum i Nationalregnskabet. Deflatoren er vokset med 3,1 pct. om året i gennemsnit fra 2001-2011.

Nationalregnskabets deflator for offentlig lønsum er korrigeret for lønstigninger, der følger af ændringer i beskæftigelsens sammensætning på funktion, anciennitet og klassifikation. Det skal ses i lyset af, at disse lønstigninger ses som et udtryk for, at kvaliteten af arbejdskraften er styrket. Kvalitetsændringerne "trækkes ud" af lønnen i Nationalregnskabet og indgår derfor i den "reale lønsum".

Hvis lønstigningen i stedet opgøres som den samlede lønsum ift. den offentlige beskæftigelse har væksten været på 3,3 pct. i gennemsnit om året fra 2001-2011. Det er stort set på linje med lønsum-deflatoren. Derfor har kvalifikationskorrektionen tilsyneladende været ret begrænset (i gennemsnit) det seneste

årti⁴. Det er i beregningerne antaget, at der ikke sker ændringer i sammensætningen af beskæftigelsen i offentlige forvaltning og service frem mod 2020.

Prisen/deflatoren for nettovarekøbet (som det er defineret i tabel 3) er i samme periode steget med 1,6 pct. om året i gennemsnit. Forskellen mellem lønstigningen og stigningen i deflatoren for nettovarekøbet er dermed tilsvarende på 1,6 pct. point. Det ændres reelt ikke, hvis sociale overførsler af naturalier ikke medtages i nettovarekøbet – eller hvis de "andre elementer" medtages (så er forskellen 1½ pct. point).

Den ændring i den reale lønsum (Q), som er forenelig med

- 1) Nulvækst i det reale offentlige forbrug
- 2) Uændret (netto)varekøbskvote (K)

kan skrives som:

$$\frac{\Delta Q}{Q} = \frac{\left[\frac{d(fco)}{fco} - K \cdot \left(1 + \frac{d(pv)}{pv} \right) \left(\frac{d(w)}{w} - \frac{d(pv)}{pv} \right) \right]}{(1-K) \cdot \left(1 + \frac{d(w)}{w} \right) + K \left(1 + \frac{d(pv)}{pv} \right)} \quad (1)$$

Hvor væksten i det samlede offentlige forbrug ($d(fco)/fco$) sættes lig 0.

Q og w er som nævnt er real lønsum (proksy for beskæftigelsen) og lønsumdeflatoren i Nationalregnskabet. Pv er prisen på nettovarekøbet, som det er defineret i tabel 3. I anvendelsen af (1) ses således bort fra "andre elementer i det offentlige forbrug", som udgør ca. 6 pct. Dvs. at nettovarekøbskvoten K er på 31 pct., jf. tabel 3 første søjle.

I regneeksemplet i sammenfatningen antages, at forskellen mellem lønstigning (deflatoren for lønsummen, w) og prisstigningen for nettovarekøbet (pv) er på 1½ pct. point. Det svarer omtrent til den opgjorte forskel i årene 2001-2011.

Dermed viser (1) at den årlige ændring i den reale lønsum skal være på -0,46 pct. hvis betingelserne i 1) og 2) skal være opfyldt:

⁴ Billedet ændres heller ikke hvis man ser på lønsum ift. præsterede timer i offentlig forvaltning og service.

$$\frac{\Delta Q}{Q} = -[1\frac{1}{2}pct.] \cdot \left[\frac{1 - 0,3 \frac{1,031}{1,016}}{0,3} + 1 \right]^{-1} = -0,46 pct.$$

Denne reduktion af den reale lønsum svare til et årligt fald i den offentlige beskæftigelse på ca. 3600 personer (-0,46 pct. * 800.000), når der ses bort fra mulige ændringer i sammensætningen. I hele perioden fra 2014 til 2020 svarer det til godt 25.000 personer.

Hvis de to betingelser skal være opfyldt, stilles samtidig et krav til realvæksten i nettokøbet af varer og tjenester, som kan skrives på formen:

$$\frac{\Delta f_v}{f_v} = \frac{\left[\frac{d(fco)}{fco} + (1-K) \cdot \left(1 + \frac{d(w)}{w} \right) \left(\frac{d(w)}{w} - \frac{d(pv)}{pv} \right) \right]}{(1-K) \cdot \left(1 + \frac{dw}{w} \right) + K \left(1 + \frac{d(pv)}{pv} \right)}$$

Hvor f_v er det reale netto-køb af varer og tjenester mv. Hvis oplysningerne indsættes findes, at realvæksten i nettovarekøbet skal være på ca. 1,04 pct. om året i snit. Det vil sammen med faldet i den reale lønsum være foreneligt med, at realvæksten i det offentlige forbrug er 0 og at varekøbskvoten (K) er konstant.